

BUDA-PESTA

13 Augustu st. v.
26 Augustu st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 33.

ANUL XIII.
1877.

Pretiu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni

Cursu elementaru de istori'a literaturii române.

(Urmare.)

VII.

Urme mai noue.

De atunci încôce chiar si déca limb'a româna erá formata si in usu inca de pe timpurile primei colonisatiuni ai Daciei, alte urme istorice inse nu aflâmu cã s'ar fi scrisu românesce pâna catra mijloculu seclului alu XIV, când dupa Dogiel in codicele diplomaticu alu Poloniei, principii Moldavei corespundu cu regii Poloniei in limb'a romanésca, inse cu mare probabilitate, cã scrieau cu litere cirilice, de si Dem. Cantemiru, in „Descrierea Moldovei“ scrie, cã din traditiune se vorbesce cumca pâna la Alesandru celu bunu, principele Moldovei (1401), se scriá cu litere latine, éra atunci la rugarea mitropolitulu Moldovei Teoctistu, care erá bulgaru de natiune, nu numai cã s'a opritu a se mai scrie cu litere latine, ci cã s'au si arsu tóte cartile, câte s'au aflatu scrise cu litere latine, si cã de aci a inceputu a se scrie numai cu literile asiá numite „cirile“ in tóta Romanimea pâna in zilele nóstre.

Dogiel in codicele seu tom. I. p. 597 la anulu 1387 in nota asiá scrie: Literae homagiales Palatinorum Moldaviae scriptae sunt lingua valachica cuius neminem quarum Cra-

coviae, cum in tabulario rei publicae instrumentarum originalium exemplaria conficerem, seperire potui, inde est, quod illarum summarium tantum ex Registro, quod in eodem tabulario extat, descriptum hic sub jungitur. Durere cã dupa cercetãrile mai tardiu in adinsu facute, acele litere in Archivulu Cracoviei nu se mai afla.

De traditiunea mentionata de Cantemiru inse Chronicarii mai vechi decãtu Cantemiru nimicu nu atingu; éra Mironu Costinu la an. 1432 scrie numai cã delegatii principelui Alesandru neafându in Constantinopolu nici pe imperatu, nici pe patriarcu, s'au dusu la Ochrid'a, de unde au adusu cu sine preoti si carti bisericesci de totu feliulu, dara de carti arse si altele nu amintesce nimica. Si asiá traditiunea amintita de Cantemiru nu are destula basa istorica.

Adeverulu inse se pare a fi, cã pâna când a esistatu imperiulu romanu, si dupa desmembrarea lui in dóue parti, si pâna când in partea orientala, in care au caditu si Daciele, limb'a latina erá in vigóre cã limba diplomatica in tóte provinciile imperiului, — limb'a româna cã vulgara, pré raru a pututu sè se redice mai multu, decãtu usulu oralu. Éra dupa invasiu-

nea barbarilor si caderea limbei latine, cá diplomatica in partile orientului, când Românii începura a simți necesitatea de a scrîe, limb'a latin'a disparuse dintre ei, si in vigóre erau numai limbele straine : grecésca si slavica. Si asiá sórtea aduse cu sine, cá de atunci încóce Românii sè scrîe, séu in limbele straine amintite, séu celu puțin cu literile straine grecesci, curatu grecesci, cá Macedo-Românii din colo de Dunare pâna astadi, séu modificate grecesci, cá cei dincóce pâna in dílele mai de curêndu.

De ací tóte cartile nóstre si cele mai vechi, manuscrise si tiparite, sînt scrise numai cu literele cirilice.

VIII.

Dialectele limbei române.

Românii au unu nepretiuitu cimentu politicu in limb'a lor : acest'a, in lips'a de ocamdata a formatiunii statului Românu in otarele sale naturale, mantîne in unu modu sublimu unitatea nationala a Românilor. In adeveru, in tóte provinciile supuse domnirii Austriei si Rusiei, cá si in Români'a independinta, poporul românu vorbesce in unulu si acel'a-si modu : românesce. Sînt, nu negâmu, mici diferintie de accentu, sînt ici cóle, unele diferintie mici de forme séu cuvinte proprie cutarei provincie, dara in definitivu Românu de la Bucovina, din Ardealu, Ungaria, Banatu, Basabia, Români'a se întielegu pe deplinu între ei, si fara nici o dificultate.

Diferintiele cele mai mari din limb'a provinciilor Române sînt rezultatulu influintelor diverse de vecinatate, de dominatiune politica etc. sub care stau provinciile aceste; dara din data ce disparù séu voru dispore acele divergintie de situatiuni, au disparutu si voru dispore si insa-si acele rari diferintie in limbagiu.

Sînt inse Români cari vorbescu si unele dialecte, aceia sînt esiti mai de multu séu despartiti mai din vechia de Românii remasi nestramutati in Daci'a Traiana. Asiá e dialectulu Macedo-Românu, carele se vorbesce de Românii din Macedoni'a, Thesali'a si Epiru. Diferintiele între acestu dialectu si limb'a românesca vorbita in Daci'a traiana, nu sînt asiá de mari, de exemplu cá diferintiele dintre dialectulu ce se vorbesce la Marsili'a si limb'a francesca. Dupa câte-va díle de conlocuire, Macedonênu întielegu perfectu pe Românu si vice-versa.

a) Caracterele acestui dialectu sînt : o mai mare latinitate.

b) Supressiunea vocalelor scurte de la finea substantivelor. Asiá Romanulu Dunarênu díce „omulu“, éra Macedonênu „om-lu.“

c) Influentie mai mari si prin urmare mai importante straturi greco turce.

Barbatii literati ce începura a se desteptá între Românii din aceste provincii lucréza spre a readuce din ce in ce mai multu dialectulu Macedo-Românu la limb'a româna. *)

Unu alu doile dialectu este acela alu Românilor din Istri'a. O nota caracteristica a acestui dialectu esre, cá inlocuesce in genere sunetulu *n* din limb'a româna prin *r*; asiá dicu *bire* in locu de *bine*. Ce e dreptu, acésta nuanția o aflâmu in unele cuvinte si între Moldoveni si Munteni. (Recomandâmu pentru cunós-cerea acestui dialectu multu interessant'a scriere repausatului Ioanu Maiorescu, intitulata „Itinerariu in Istri'a si vocabulariu istrano-românu“, publicatu la Iasi tip. H. Goldner 1874.)

Alu treilea dialectu este acelu vorbitu de Romanii din Dalmati'a (Mauro-Vlachii.) Pentru acestu dialectu se recomanda scrierea dlui V. Al. Urechia intitulata : „Limb'a friulana comparata cu limba româna“, ed III. Bucuresci tip. nat. 1868.)

Alu patrulea este celu vorbitu de Românii din Moravia, despre care vorbesce d. P. Martianu in „Buciumulu“ red. de C. Boliacu nr. 281 din 1864 si

Alu cincilea celu vorbitu de Românii din Elvetia; despre care vorbesce d. Al. Gr. Bonachi in „Trompet'a Carpatilor“ nr. 614 din 1868. Vedi acele articole reproduse in „Uricariulu“ dlui Th. Codrescu vol. VI. p. 1848 si 159.

Literatur'a româna scrisa.

Urma de literatur'a româna scrisa, de o insemnatate mai mare nu aflâmu pâna in secolulu alu XVI-lea **) când Négoe Basarabu in-

*) Despre scrierile atingátore de Românii din Macedoni'a si despre literatii din acea provincia, a se vedé brosiur'a intitulata : „Trei ani din literatur'a româna.“ Bucuresci Náu'a Tip. a laboratorilor Români, 1877 in 8° p. 32.

**) De si într'o carte tiparita la Praga sub titulu „Casavo-Emauskoe Sveatoiu Blagovestvovanie.“ La pag. 12 not'a 12 se díce, cá Românii in secolulu alu XII (pe la 1100) aru fi avutu cartile liturgice traduse in limb'a lor. Anume vorbindu ací autoriulu de Pap'a Inocentiu IV (1243—1258) díce : „Nam et si recentissimis quoque temporibus, i. e. vix abhinc sesqui seculo, Daciae Valachi, graeci ritus liturgiam

tre anii 1513 si 1523 scrise prim'a carte in limb'a româna; éra de la 1550 incepura a se traduce si publicá in diversele provincie locuite de Români cartile bisericesci, din cari se compuué in sensulu mai strinsu literatur'a nóstra din primii trei secolii, si cu cari am onóre a intretiné pe stimatulu cetitoru in partea ântâia a lucrârii de facia. Amu disu literatur'a bisericésca, càci precum scimu acést'a este asiá de avuta, cum nu se afla nici la unu poporu coreligionariu, nici la Rusi, nici la Sérbi, nici chiar la Greci; càci la Rusi si la Sérbi doctrina crestina Evangeli'a si Apostolulu, acceste fântâne de cultura pentru fia-care poporu sînt scrise si se cetescu prin biserici, acceste scóle pentru ómeni mari, slavonesce, incâtu ei nu intielegu nimicu.

Ací de buna sama vei gasí ratiunea acelui fenomenu de care se mira Hoffmann dicéndu : cà elu n'a gasitu nicairi o capacitate de pricepere mai iute, o minte mai chiara, o agerime mai mare impreunate cu o desteritate in purtare, cum a intêlnitu si la Românu celu mai de rêndu.

Acést'a literatura româna, continuata in cartile bisericesci, are o limba atátu de simpla si naturala, incâtu multi din scriitori români s'aru folosí mai multu când aru merge mai desu la acceste fântâne sacre.

Dara meritulu literaturéi bisericesci nu consta numai in acea, cà ne-a cultivatu limb'a, ci mai vêrtosu, cà ea a conservatu unitatea limbei in scriere si pronunciare si prin acést'a a fostu factorulu celu mai putinte ce a legatu si a tinutu pe Români desbinati prin mai multe provincie intr'unu singuru corpu compactu. Nu vei gasí usioru pe supra-faci'a pamêntului unu poporu mai desmembratu in atâte provincie, si totusi limb'a sè fia una si aceea-si, in câtu Românu de la Nistru sè se intieléga cu celu de la Tis'a; Românu de la Dunare cu celu de la Carpatii nordici.

anti apud se quoque usitatani, sensim in verniculam suam converte sunt, tacente et cornivente ut videtur, aut vel ignorante et inconsulta matre constantinopolitana;“ adeca : „càci de si in timpurile cele mai nóue, adeca de unu seculu si jumetate, Români din Daci'a tradusera pe nesimtíte liturgi'a slavica de ritulu grecescu, usitata mai inainte si la dinsii, in limb'a lor nationala, precum se pare cu tacerea si concessiunea, séu chiar cu ignorarea si fara intrebarea mamei bisericé constantinopolitane.“ (Conferéza „Repertor. bibl. chronol. de dlu Iarcu, Bucuresci 1865 pag. 9 Nota.

Inse alaturea cu desvoltarea ce pe totu anulu luá literatur'a religiósá, se desvólta si literatur'a istorica si filosofica. Domnii si cei mai mari barbati ai tierii isi faceau o datoría de a scrié românesce istori'a tierii lor, séu diverse tractate morale si compuneri poetice. Secolulu de auru alu literaturéi române va fi inse multu timpu celu alu lui Vasile Lupulu si Mateiu Basarabu.

(Va urmá.)

George Popescu.

L U P T ' A.

Tiér'a nóstra românesca
Semenata-i de ostire;
Adi câmpi'a stramosiésca,
Cá in timpii de marire,
E frumosu impodobita
De ai Dunarei osteni,
Ce voru viétia liniscita
Bravi Munteni si Moldoveni.

Unu cuvêntu adi se aude
Din Carpati si pâ'n' la Mare;
Disparura chinuri crude,
Dile negre si amare.
Astu cuvêntu e libertatea,
Infratirea in poporu:
Orientulu vré dreptatea,
Lui dar mândrulu viitoru!

O! Ajunge barbari'a.
E destulu atât'a sânge;
Se cunósce adi Turci'a,
Se cunósce celu ce plânge!
Orientulu vré 'nfratire
Celu putinu cá 'n Occidentu;
Dar ântâiu o umilire
Si-apoi dulcele momentu!

Luptându iese libertatea;
Deci, cá dins'a sè apara —
Semi-lun'a, lasitatea,
Este timpulu sè dispara.
Unu poporu plinu de mândria
Astu scopu îl va implini,
Si 'n a lumei vecinicia
Neuitatu dinsulu va fi.

Este ea, marinimósa,
E Russia care vede
Ran'a aspra, durerósa,
Celu care ei se 'ncrede!
Este Nordulu care vine
Viétia dulce sè redea,
Si sè stérgea mii suspine,
E Russia . . . Este ea!

Dar alaturi se zaresce
Si o virgina frumósa,
Care lumei prevestesce,
C'o faciá radiósa,

Cà in vécuri neuitate,
De la Istru la Carpati,
Va lucí cá sè arate
Pe Românií cei barbati!

Si Carpatii cu marire
Si-acelu Istru plinu de fala,
Si-ori ce glasu plinu de iubire,
Astadi striga, da navala:
Lupta virgin'a frumósa,
Lupta-alu Nordului titanu, —
Goniti hidr'a uriciósa,
Sdrobiti negrulul musulman!

Lupt'a este 'nversiunata:
Bravi soldati de vitejia,
Moru cu ónórea nepetata,
Pentru scump'a lor mosia!
Lupta Rusulu si Românu,
Lupta eroi amendoí;
Se va duce dar pagânulu,
Se va duce dintre noi.

Voi, popóre cultivate,
Veniti cu marinimia. —
Europ'o, pe la spate
Nu umblá cu mãrsiavía!
Si invóca-æcum dreptatea,
Sfarma bratiulu celui reu;
Rupe jugulu, lasitatea,
Baga spaima in caleu!

Chiar cei orbi, adi, vedeti bine
Cà barbara monarchie,
Care, plina de rusine,
Lupta abiá sè se mai tîe;
E culpabile in tóte —
Deci, lasati-o a cadea,
Voi, popóre luminate,
Fiti departe dar de ea.

Tu, Russie, lupta tare:
Neuitatu pe asta lume,
Plinu de o bravura mare,
Va fi, tíera, alu teu nume!
Si tu, virgina frumósa,
Cu credintia 'n Dumnedieu,
Vei fi totu victoriósa,
Vei scapá de jugulu greu!

Vei traí, o Româniá,
Lânga tierile vecine,
Libera, cu bucuria,
Fara grije si suspine.
Radie víi si luminóse
Vei trimete 'n Orientu;
Èr prin faptele-ti frumóse
Vei lucí si 'n Occidentu! . . .

B. A. Vinesiu.

DESPRE ISVÓRELE ISTORIEL.

(Urmare din nr. 31)

III.

Hirsoave. (Urice.)

Hirsoavele sînt multu mai insemnate decâtu cronicile nationale si straine. Din ele putemu scóte folóse nemesurate; me voiu încercá a ve aretá in scurtu indemnatulu lor.

Ele ne slujescu pentru facerea esacta a cronologiei despre domnii nostri. In ele se afla tratate obiceiurile pamêntului ce nu sînt altu ceva decâtu „les droits contumiers.“ Din obiceiurile pamêntului, ce se gasescu preserate mai in tóte hrisoavele, putemu lucrá cu istori'a dreptului nostru chiar din timpurile fundării principatelor. Prin studie comparative vomu deduce cari sînt principiile de dreptu cari ne-au remasu de la Románi, cari sînt luate de la popórele vecine etc. Putemu lucrá dreptulu penalu criminalu, atributiunile domnului si a diferitelor demnitari ce au luat parte la guvernarea tierii.

Din urice putemu discursá numirea si cursulu banilor din diferite vremuri; despre comerciu putemu avé lumini mari. Unu studiu din cele mai frumóse ar fi a supra *proprietatii*.

Pentru studiarea si descifrarea documentelor scrise de totu felulu, cunoscintia paleografiei este de neaparata trebuintia. Astfelu póte sè ne arata formele variate ale caracterilor, abreviatiiunile de cuvinte si implitirile straine de litere ce se usitau in scrisóre, la noi chiar pâna mai deune-di. *)

La noi erau implitirile de litere ce se numiau cerdace, si atâtu de incurcatu se scriá, încâtu s'au nascutu proverbele:

„Descaltia-te de cibote cá sè citecsi;

„Scrisóre cá talp'a gastei;“ apoi prover-

bulu:

Când ai vedé slov'a mea,

Se fugi incotro ai puté!

Prin studiulu paleografiei determinâmu timpulu in care s'au scrisu hrisoavele, mai cu séma cele fara data.

Din hrisoave si cartile bisericesci scrise, ce le gasimu pe la biserici, putemu sè ne facemu o idea despre rolulu ce jucá caligrafia.

Mai tóte hrisoavele sînt scrise in limb'a slavonésca; si tocmai pe timpulu lui Vasile Lupu au inceputu a se scrie actele oficiale pe limb'a Românésca.

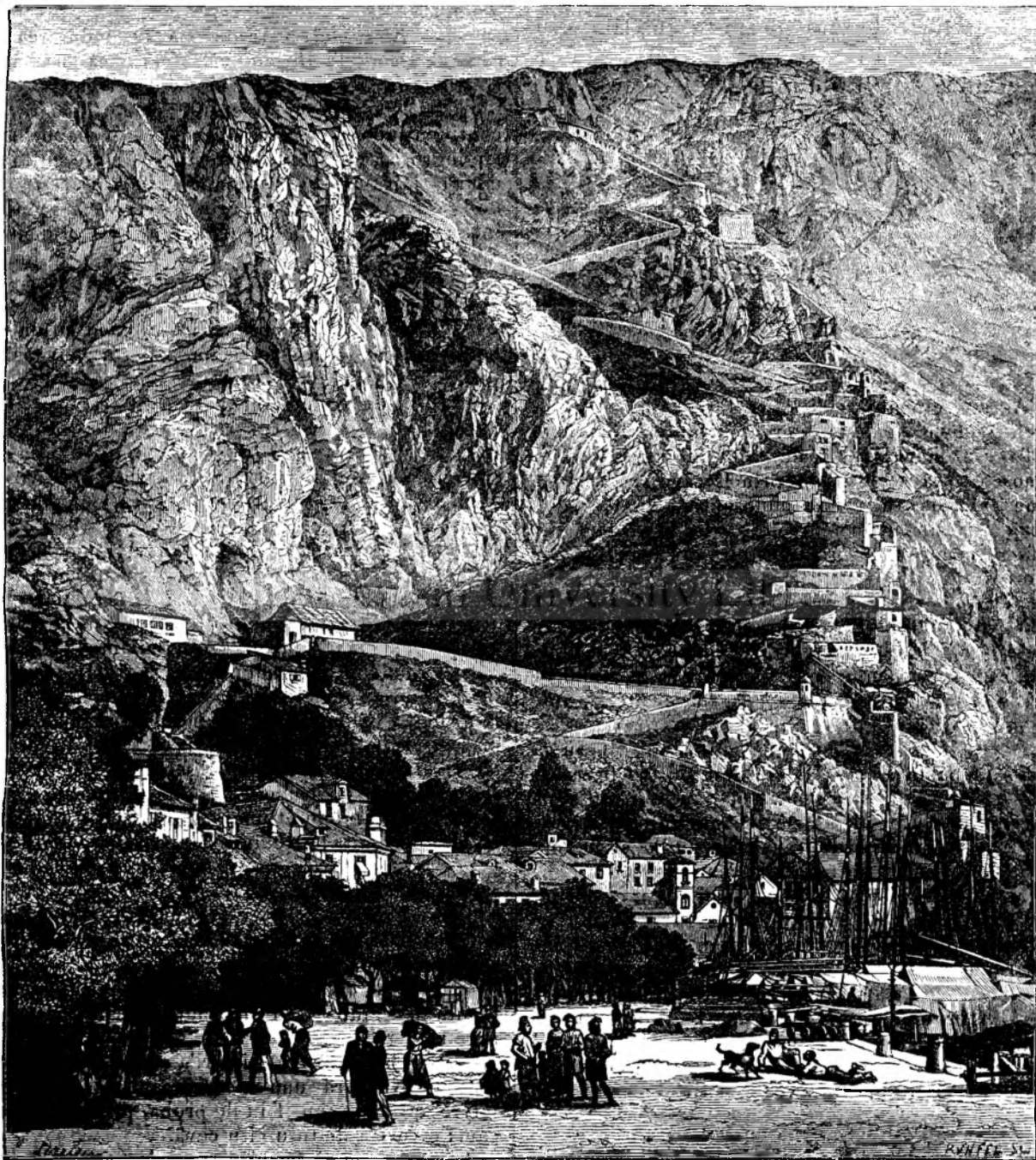
*) Odobescu: Istor. Archeolog. pag. 32.

Unu studiu insemnatu s'ar puté face a supra alfabetului cirilicu; déca noi l'amu luatú asemenea precum se afla in slavonesce, séu l'amu luatú prefacéndu lu cu firea limbei nóstre.

Apoi pe la hrisoave gasimu adesea pece-

va fi mai completa si csacta, cu atát'a vomu capetá folóse mai mari.

La noi cea mai insemnata colectie este, fara indoiéla, „Archiv'a Istorica“ (Hasdeu), apoi „Archiv'a Romanésca“ (Cogalniceanu), „Archivulu“ (Cipariu), „Magazinulu Istoricu“

Cattaro la pólele Muntenegrului.

tile atátu a domnilor, câtú si a boerilor ce se pastréza pâna astadi, precum si iscaliturile lor.

Vedeti dara din cele spuse, ce importantia mare au hrisoavele, deci o colectié cu câtú

(Laurianu si Balcescu), etc. In urma vine „Uricarulu“ (Th. Codrescu.)

Vr'o 700 de urice sânt in archiv'a statului, câte-va sute la St. Spiridon in Iasi, o parte din aceste din urm'a s'a tiparitu in „Column'a

lui Traianu.“*) (Vedi volumulu din 1876 pag. 500—539.)

Câte trebue sè fia pe la particulari, adeca pe la mosnénu (radiasii) ce le pastréza cu mare sântienia din timpii vechi?

Sciti, cà monastirile nóstre erau pline de hrisoave, de odóre scumpe, unele din ele faceau glori'a neamului nostru. Si unde sânt acele bogatii? Ele s'au perdutu in timpulu grecilor fanarioti ce au rasipitu totulu, fara cea mai mica durere de inime.***)

George Sion.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmasre.)

XIII.

S i l ' a .

Aceste cuvinte cadiura cà fulgerulu pe capulu fugarei. Numele ei de odinióra de Simiona Raymond si acel'a alu marquisului de Saint-Maixent, pe care lu-cunoscea atátu de bine prin Lazaru si alu carui renume infricosiatu i erá cunoscutu, viniau sè-si probeze — sunandu la urechile sale, — cà lantiulu de infamia pe care lu-credea ruptu, erá mai tare decátu ori cându. Prepasthi'a nu-si lasà préd'a; trecutul se legá de víitoru.

Marquisulu bagá de séma acea spaima adâncá; intielese caus'a acelei convorbiri ce a avutu in diu'a trecuta cu servitorulu seu in privinti'a Simionei si lasà generosu fóstei *Vrajitóre Rosie* câte-va momente spre a-si vini in ori.

— Si acuma, — continuà elu, candu i parú cà trasurile junei femei esprimau mai putina frica nebuna, — acuma dupa ce mascele au cadiutu si ne cunoscemu unulu pe altulu, sè jucámu cu cártile deschise! Am trebuintia de serviciile dtale si le voiú platí bine, de ast'a nu te 'ndoi, càci de siguru ai auditu cà sum generosu; dar nu te mai rogu, ci poruncescu.

Ex-profetítórea de norocu bunu facú o suprema incercare de resistintia.

— Si déca nu te-asíu ascultá? — murmurà ea.

— Atérni cu totulu de mine. Te tínu si dta nu me tíni. Esti decretata prinsoniera; mi-va ajunge sè insciintiezu pe unulu din dnii commissari ai orasiului Puy, cà Francisca Arzac si Simiona Raymondú sânt

*) O parte din hrisoavele de la Sf. Spiridon au fostu copiate de unu tineru *Cernescu*, ce avea multa dispotie pentru istoria, cunoscéndu si limbile slave. Dlu A. Xenopol dupa mórtea acestuia a trimesu la „Colum'a lui Traianu“ hrisoavele copiate de dinsulu. Aflámu, cà dlu A. Xenopol va dá la lumina biograffi'a lui *Cernescu*, dimpreuna cu tóte manuscriptele lui, ce sânt fórte importante pentru istoria.

**) Vedi : „Monastirile din Români'a“ de Cesar Boliac. 1862 Bucuresci.

singur'a si aceea-si femeia, pentru cà gendarmii sè faca o excursiune de séra pan'aice. Din contra eu care ti-vorbescu, prin scrissórea regelui sum declaratú cu totulu nevinovatu de tóte acusatíunile indreptate in contra mea. Vedi cà eu te potú perde, si nici nu voiú esitá nici unu momentu a face acést'a, de cumva nu te vei supune vointielor mele.

— Domnule marquis, — gângaví Simiona cu voce franta, — faca-ti-se mila de mine, te rogu in genunchi.

— N'ai nici o trebuintia de indurarea mea, scump'a mea. Ti-afirmu, cà intentiunea mea nu este d'a-ti causá nici cea mai mica neplacere.

— Dta cunosci trecutul meu, dle marquis, — continuà jun'a femeia; — acel'a e inspaimantatoru, me ingrozesce si mi-intorceu capulu cà sè nu-lu vedu, dar am juratu a-lu rescumperá, încátu acést'a atérna de la o fiintia omenésca, prin o viéti'a de acuma inainte nepetata. In momentulu trecutu ti-am dísu: Crim'a me inspaimanta! n'am mintítu si asiú dá jumetate din anii ce mai am sè traiescu, cà sè am in víitoru pace cu consciinti'a mea.

— Eh! — respunse Saint-Maixent cu unu tonu batjocoritoru, — aceste, scump'a mea, sunt niste hotariri fórte minunate! Dómne apera si feresce sè voiescu a stricá o întórcere atátu de frumósa! Indata ce vei face ceea ce ti-ceru (si acést'a va fi iute), vei redeviní dómna a supra-ti cu o suma frumósa in pusunaru. Vei puté practicá in libertate tóte virtutile, si chiar de a intrá intr'o manastire, de cumva ti-va sioptí ánim'a.

— Dar mai ántáiu, — gângaví Simion'a, — trebue sè te servescu, — si mi-ceri o crima nóua.

Marquisulu facú o miscare de nerabdare.

— La draci! scump'a mea, — strigá elu, — sè nu vorbimú mai multu despre cuvinte! Ti-am probatu, cà eu sum Domnulu. Inchina-ti dar capulu inaintea vointiei mele, Francisca Arzac; déca nu, sè-si ia resplat'a Simion'a Raymond! sè me ducu a spune magistratului din Puy, cà vrajitórea scapata din strad'a Lanterne se ascunde in satutiulu Chamblas? O femeia tinera si frumósa, frânta in róta de viua, are sè fia pentru poporatiunea din Clermont o serbatóre ne mai pomenita! Decide-te iute! Ascultá-me-vei?

— Ascultá . . . — respunse Simiona cu voce surda, dupa o tacere.

— Pré bine.

— Dar crim'a ce-mi impuni sè recada spre capulu dtale! — adause ea.

— Nu-mi pasa, — díse marquisulu rídiendu. Unulu mai multu séu mai putínu, sarcin'a nu-mi va paré mai grea.

— Este adeverata istori'a acelei fete seduse?

— Nu, erá unu micu romanu nascocitu pentru impregiuráre; unu felu de proba, prin care te incercám: e vorb'a de totu altu ceva.

— Ce am sè facu?

— Sè me urmezi.

— Adi?

— Numai decátu.

— Unde me vei conduce?

— Mai ántáiu la Puy.

— Si de acolo?

— Esti pe curiósa, scump'a mea. Haidamu

— Remané-voiú multu timpu departe?

— Celu putínu o luna, séu dóra si mai multu.

— Lasa-me sè-mi impachetezu niste vest-minte!

— Adù-li fòrte putîne! In loculu unde te ducu vei capetâ totu ce-ti va trebui. Dar nu uitâ cele necesare pentru profesiunea dtale! Ah! trebuie sè te previnu, cá sè te scapi de o suprindere, cà vei vedé la Puy pe vechiulu dtale amicu Lazaru.

— Ticalosulu! — cugetâ Simiona cu desgustu, — elu m'a vendutu marquisului.

La unu patraru de óra dupa convorbirea ce descriseramu, mósî'a incuîâ bine usî'a dupla a casutiei sale si Saint-Maixent o puse pe calu dinapoi'a lui.

In timpulu acel'a, si in acea tíera muntósa, nimeni nu se mirâ vediendu calare o tieranca dinapoi'a unui calaretu simplu imbracatu.

In aceea-si séra gentilomulu si servitorulu seu plecara, escortandu o carióla bine inchisa, in care se aflâ Simion'a.

Acésta cariola caletorî tóta nóptea destulu de repede, si se oprî la o mica departare, de castelulu Rahon, la o óra inainte de reversatulu dioriloru.

Saint-Maixent díse Simionei sè se cobóre, plati si tramise napoi pe carausiu, puse pe jun'a femeia éra si calare dinapoi'a lui, si se oprî aprópe de zidulu ce incungiurâ parculu, pe partea usiei esterióre a pavilonului, pe care noi lu-cunoscemu, si la care numai elu singuru avea cheia.

Elu asiediâ pe Simiona in pavilonulu acest'a, i dete ordinulu sè nu faca nici unu sgomotu, sè nu deschida ferestile, si previnindu-o, cá Lazaru va fi insarcinatu a-i aduce mancâriile, si cá in lips'a lui Lazaru va vini elu insusi.

Luandu aceste precautiuni si inchidiendu usi'a bine, Saint-Maixent se urcâ pe calu, incungiurâ parculu spre a merge la calea cea mare, si sosi la grathí'a castelului in momentulu in care sórele resarindu inundâ valea cu primele sale radie.

Cum voiâ sè se duca in apartamentulu seu spre a dormi câte-va óre, dómn'a Chavigny, pe sgomotulu cailor o desteptâ, lu-intimpinâ in cale.

— E bine? — lu-intrebâ ea cu voce lina.

— Am reesitu, — response elu; — totulu e bine. Dar in castelu ce se întêmpla?

— Nimicu nou: aceea-si incredere nefrânta si aceea-si bucuria nemarginita.

— Rabdare, va vini si rêndulu nostru si inca curêndu.

— De câte-va septemâni contele Rahon prândiea in odai'a sotiei sale, càci contess'a nu mai parasíá patulu séu scaunulu seu lungu.

In acea di, intru onórea reintórcerei lui Saint-Maixent Annibal sè coborî in sal'a de mâncare.

Marquisulu aretâ mai ântâiu rudei sale bigiuterí'a ce a cumperatu la unu juvaeru in Puy si care fu fòrte apretiuita; apoi conversatiunea se incepù si dupa ce se tratara felurite sujete, sosi dupa datin'a la starea binecuventata a contesei.

Contele, neavêndu in spiritulu seu alta cugetare, reviniâ la ea fara incetare, si vorbiâ fara sè scíia si numai finiâ insirarea sperantielor sale stralucite.

In acele sperantie se mestecau nisce nelinisciri nehotarite, càci timpulu decisivu se apropiâ, si Rahon spunea lamuritu, cá pâna dupa nascerea întêmplata

elu nu va avé nici o óra de repausu completu si de linisce absoluta.

— Ddiu sè dea cá nascerea sè nu fia fòrte durerósa! — esclamá elu; — de asiu vedé pe Maria chinindu-se in torturele fara nume, de asiu audi-o scotindu tipete desparate, par cá asiu nebuni! Voiu avé puterea si curagiulu sè suferu eu insu-mi, inse curagiulu si puterea mi-ar lipsí de a puté asistâ la suferintiele sotiei mele multu iubite.

— Multi ómeni afirma, — díse dn'a Chavigny, — cá dibaci'a mósiei inaintéza multu grabirea si usiu-retatea nascerii; pâna cându din contra unu chirurgu nedibaciu, fricosu séu fara esperintia, prelungesce fara folosu durerile si póte chiar sè periclitaze viéti'a unei mame tinere.

— Acést'a se póte întielege usioru, — response Rahon. Voiu scrie dara la Clermont de a se oprî inca de acuma mósî'a cea mai esperta ce se va puté gasí. In aceste impregiurâri delicate, nu am de felu incetere in doctori, si contess'a impartesiesce de totu parearea mea.

— Chiar eri, — díse Saint-Maixent, — am auditu vorbindu-se in asta privintia la Puy, in otelulu la „Sórele de argintu“ unde prandieam, niste lucruri cari de siguru te voru interessâ. O dama de calitate fòrte bogata, alu cari castelu se afla in departare de câte-va mile de orasiu, se aflâ in durerile unci nasteri grele. S'au intrunitu medicii renumiti din provincia, carora se mai adause si nu specialistu renumitu venitu din Paris. Tóta sciinti'a acestoru persóne invetiate fu insedaru; ei si-perdura capulu; dam'a avea sè piéra negresitu; barbatulu desperá . . .

— Ah! — murmurâ contele Rahon. Sângele mi-inghiatia in vène la cugetulu, cá asiu puté sè vedu pe contess'a caduuta in asiâ periculu inspaimantatoru.

— In acésta cauza desperata, — continuâ marquisulu, — cine-va vorbi de o mósia fòrte renumita de la sate, si despre care tieranii o proclamara cá posede o istetime cá si miraculósa, dar pe care nu erâ datin'a d'a o chiamá prin casteluri, unde de altminte nici dins'a nu cautâ sè se introduca. Medicii facura din umeri (erâ in dreptulu loru,) dar timpulu trecea, pericolulu se mariâ din óra in óra, din minuta in minuta. Se dete ordinu a se aduce mósî'a de la sate, precum mai incerca cine-va lécurile unui siarlatanu, dupa ce a întrebuintiatu insedaru tóte prescriptiunile sciintiei. Ea parea cá se indoiesce de sine insa-si, in butulu esperintiei sale mari, (câci avea atât'a clientela, ce-i viniâ din tóte satele la cinci-spre-diece mile in giuru, încâtu nu putea ajunge la tóte.) Ea dadù primele ingrigiri, si cá prin farmecu, durerile incetara indata: o usiorare neaudita, o bine-simtire neesplicabila armara crisele infricosiate, cari erau sè omóra bolnav'a; in fine, peste câte-va óre si aprópe fara d'a se observá, acea juna femeia, pe care o considerau cá perduta, nascù unu copilu víu. Éta ce a vorbitu matron'a de la tíera si de care s'a vorbitu eri in otelulu „Sórele de argintu.“ Dar acést'a inca nu e totu . . .

(Va urmá.)

S A E O N U

Calindarul septemanei.

Dumin.	14 26	E. 13 d. R. pr. Michea.
Luni	15 27	Adormirea Maicii Domnului.
Marti	16 28	aduc. iconii Dlui, s. m. Diomid.
Mercuri	17 29	s. st. m. Miron, s. m. Straton.
Joi	18 30	ss. mm. Flor, Lauru, Ermi, Serap.
Vineri	19 31	s. m. m. Andreiu, s. m. Timoteiu.
Samb.	20 1	pr. Samuil, ss. mm. Sever.

CRONIC'A RESBOIULUI.

Ajutóre pentru ranitii români.

Pré stimatè dle Redactoru !

Alaturandu listele de ofrande colectate prin subscris'a in favóreã ostasilor raniti din România; me rogu sè binevoiti a le publica in colónele „Familiei“ pentru legitimarea mea. Sumele si obiectele s'au transmisu de a dreptulu la societatea „Crucea rosie.“

Resultatulu de pâna acuma e urmatoriu :

a) in bani gata 359 fl. 50 cr., 4 H , 4 taleri si 10 franci.

b) in fasie 557-75 cmt.

c) in scama 7-31 deca.

d) 45 db de triangule.

e) 21 deca in comprese si

f) 1 db intregu de pâanza.

Primiti domnule Redactoru espressionea stimei mele !

A dvóstre

In *Oravitia mont.* 3/15 augustu 1877

cu tóta stima

Eugenia Muntean d'Aldulianu.

Din Oravitia montana : Dn'a Francisca Pocerian din Oravitia montana 18 db de comprese, 8 db de fasie 36 metri 16 cmtri, si in scama 17 $\frac{1}{2}$ deca. Dn'a Iuliana Muntean 19 db de fasie 99 metri si 14 db de triangule. Dn'a Florea Velceanu 10 db de fasie de flanelu 22 metri 50 cmtri. Dn'a Iuliana Militiciu 1 db de fasia 6 metri 35 cmtri, in scama 34 deca si 6 db de triangule. Dn'a Ecaterina Popoviciu 7 db de fasie 37 metri 17 cmtri, scama 1 kilo 15 deca si 6 db de triangule. Dn'a Maria Apostolescu scama 4 deca. Dn'a Maria Petroviciu 6 db de fasie 13 metri 85 cmtri si scama 45 deca. Dn'a Ana Dragoescu 1 db de fasia 3 metri si scama 8 deca. Dsióra Ecaterina Popoviciu 7 db de fasie 33 metri 25 cmtri, scama 51 deca si 6 db de triangule. Dsiór'a Maria Avramescu din Oravitia montana 3 db de fasie 18 met. scama si 21 deca de comprese 65 deca si 3 db de triangule. Dsiór'a Maria Pocerian 6 db de triangule si scama 90 deca. Dn'a Maria Matesera 8 db de fasie 42 met. Dn'a Ecaterina Botosiu scama 6 deca. Dn'a Matilda Miescu scama 1 kilo 6 deca. Dn'a Rosa Schnabel unu db intregu de pâanza. Dn'a Eugenia Munteanu d'Aldulianu 11 db de fasie de flanelu 33 metri 55 cmtri si scama fina 75 deca.

Din Oravitia romana : Dn'a Elisa Olanescu 7 db de fasie 43 met. 5 cmt. si scama 11 deca. Dn'a

Elisabeta Nediciu 4 db de fasie 23 met. scama 16 deca si 4 db de triangule. Dsiór'a Anastasia Damianu 7 db de fasie 14 met. si scama 14 deca. Dsiór'a Ana Nediciu 9 db de fasie 53 mt. 87 cmt. Dn'a Elena Demetroviciu scama 21 deca.

Din Racasdia : Dn'a Anastasia Bistrianu 7 db de fasie 77 mt. si scama 11 deca. Dn'a Florea Jumanca in scama 16 $\frac{1}{2}$ deca. Dn'a Savu Micsia scama 25 deca.

Suma intréga : a) in fasie 557 metri 75 ctm.; b) in scama 7 kilo 31 deca; c) 45 db de triangule; d) comprese; e) 1 db intregu de pâanza.

Eugenia Muntean d'Aldulianu.

Dlu Timoteiu Miclea 10 fl., dlu Alesiu Munteanu 10 fl., dlu Balt. Munteanu 10 fl., dlu Gabrielu Militiciu 6 fl., dlu Ioanu Mateseranu 1 H in natura, dlu Traianu Miescu 5 fl., dn'a Iulia Theofanoviciu 4 fl., dlu Costa Militiciu 3 fl., dnele Ecaterina Botosiu 3 fl., dnele Elisabeta Apostolescu 2 fl., dnele Iustina Fometescu 2 fl., dnele Ana Stoianoviciu 2 fl., dnele Marta Novacu 2 fl., dnele Maria Stroia 2 fl., dnele Sofia Baiasiu 2 fl., dnele Sofia Stepanu 2 fl., dnele Petra Rugaciu 2 fl., dnele Maria Apostolescu 1 fl., dnele Maria Copie 1 fl. Suma 69 fl. si 1 H in natura.

Oravitia montana in 1/13 augustu 1877.

Dnele : Elena Cimponeriu 1 taleru, Maria Leza 1 fl., Elisabeta Epure 1 fl., Ian Neda 40 cr., Teodora Strimbei 2 fl., Elena Kranz 1 galb., Catalina Bogdan 1 fl., Lazar Cucu 1 fl., Elena Jana 1 fl., Elena Tior-tiolea 50 cr., Semenica Sulea 1 fl., Trandafiru Anatalia 1 fl., dnii Elia Epure 50 cr., dn'a Sofronie Miclea 50 cr., Iustina Jeva 20 cr., Veturia A. Cimponeriu 1 taleru, d. Ioanu Calinu 50 cr., Iliu Bogdan Strimbei 1 fl., Anna Cucu Neda 50 cr., Ioanu Bagu 40 cr., Anna Pastila 2 fl. Elisabeta Olanescu 5 fl. Dnele : Ioana Crenian 1 fl., Amalia Vulcanu 2 fl., Carolina Nediciu 1 fl., Maria Coterla 1 fl., Nicolae Berceanu 1 taleru, Sofia Pavloviciu 1 taleru, Alesiu Lazar 50 cr. Dnii : Dimitrie Crasovanu 1 fl., Ioanu Dragan 1 fl., Antonu Mileticiu 1 fl., Ioanu Lazar 20 cr., Nicolae Tatucu 50 cr., Ioane Vladuloviciu 50 cr., Pavelu Lazaru 50 cr., Iacubu Runcanu 40 cr., Rista Neda 50 cr., Constantinu Danu 50 cr., dn'a Ancutia Opra Bogdanu 1 fl., dlu Georgiu Bogdanu 2 fl., dlu Henricu Wolf 50 cr. Suma 35 fl. 60 cr. 1 galb. si 4 taleri.

Oravitia romana in 1/13 1877.

Prin dlu *Georgiu Bogdanu* colectante.

Comun'a Ciclova romana : Dlu Ionu Petroviciu preotu gr. or. 15 fl., dn'a Flórea Jancoviciu 5 fl., dsiór'a Silvia Petroviciu 3 fl., dlu Iliu Petroviciu 1 fl., dlu Iosifu Petroviciu 1 fl. Sum'a 25 fl.

Prin dlu *Ionu Petroviciu.*

Dlu Paulu Fiscea invet. 2 fl., Maria Fiscea sotia 4 fl., Angelu Coterla primariu com. 10 fl., Ione Orza invet. 1 fl., Elena Orza sotia 2 fl., Cornelia Orza 1 fl., Lucretia Orza 1 fl., George Simeonu 1 fl., George Popoviciu parochu 1 fl., Nicolae Condanu par. 1 fl., Masinu Popoviciu teol. abs. 50 cr., Dumitru Traista juratu 1 fl., Lazaru Caragea juratu 1 fl., Traila Coda vice-jude 1 fl., Trifu Stengu juratu 1 fl., Ioanu Coterla 1 fl., Vaselca Coterla 1 fl., Procope Carasiuvanu

1 fl., Vasile Traista 1 fl., Iancu Potoceanu 2 fl., Ios. Coda 2 fl., Stefanu Ciubla 1 fl., Pavelu Pircea 1 fl. 10 cr., Rosalinu Popoviciu 1 fl., Franz Medy negot. 1 fl., Paunu Coda 1 fl., Micu Caraginu cu sotia 1 fl., Vas. Miu 1 fl., Ioanu Jumanca micu 1 fl., Dumitru Potoceanu 1 fl., Ioanu Condanu 50 cr., George Carasiuvanu 50 cr., Nicolae Grecu 50 cr., Maria Miu 50 cr., Vasile Pircea 50 cr., Iosifu Branzeiu 50 cr., Grig. Pircea 50 cr., Trifu Carasiuvanu 50 cr., Simeonu Condanu 50 cr., Trifu Bonca 50 cr., Ilie Brenzeiu 50 cr., Ana Brenzeiu 50 cr., Vasile Condanu scol. 20 cr., Vasile Pascila 20 cr., Savu Stoia 20 cr., Ioanu Encuti 20 cr., Vasile Mosiorca 20 cr., Aveamu Coterla 20 cr., Alesandru Pircea 20 cr., En'a Brezu 20 cr., George Maranu 20 cr., Petru Ghiru 20 cr., Vasile Bonca 30 cr., Constantinu Vucu 30 cr., Dumitru Balanu 30 cr., Marianu Balanu 10 cr., Paunu Stangu 10 cr., Elia Mandrone 10 cr. Sum'a 79 fl. 80 cr.

Ciclova romana in 6 augustu 1877,

prin dlu *Ione Orza*.

Nicolau Braia 15 fl. Maria Gaita 5 fl. Georgiu Stanca negut. 5 fl., Sofroniu Pascu 3 fl. Iustina Russu 2 fl. Ioanu Stanca micu 2 fl. Magdalena Braia 2 fl. Iacobu Tiurna 2 fl. Elena Tieranu 2 fl. Pavelu Vuia 2 fl. Sofroniu Popa 2 fl. Nicolau Stoina 2 fl. Anisimu Biró 2 fl. Adamu Popa 2 fl. Petru Braia 2 fl. Ioachim Braia 2 fl. Petru Rosiu 1 fl. Petru Istvanu 1 fl. Petru Vuia 1 fl. Ioanu Stoina 1 fl. Maria Giuca 1 fl. Pavelu Braia 1 fl. Florea Leza 1 fl. Petru Rosiu micu 1 fl. Martitia Cimponeriu 1 fl. Iacobu Belia micu 1 fl. Hersilia Cimponeriu 1 fl. Coriolanu Cimponeriu 1 fl. Nicolae Stanca 1 fl. N. N. 1 fl. Maximu Vuia 1 fl. Florinuu Cunceru 1 fl. Ioachim Urlica 50 cr. Nic. Chitiu 50 cr. Petru Popoviciu 50 cr. Giurgiu Balea 50 cr. Georgiu Bugariu 50 cr. Alfred Hausknecht 50 cr. Suma 71 fl.

Ticvanu mare in 4/8 1877.

Prin dn'a *Maria Gaita* si

prin dlu *Iacobu Tiurnea* colectanti.

Ana Eresniciu 2 fl. Iuliu Eresniciu 2 fl. Mihaiu Novacescu 1 fl. 40 cr. Const. Balanescu 3 fl. Emilia Boboroni 1 fl. Mihaiu Nediciu 1 fl. Mihaiu Popoviciu 1 fl. Const. Paleu 1 fl. Angelu Coterla 1 fl. 60 cr. Ioane M. Rosiu 2 fl. Adelaida Miulescu 1 fl. Gavrilu Lavoianu 1 fl. Paulu Miulescu 1 fl. Suma 19 fl.

Biserica alba in 10/22 iuliu 1877

prin dlu *P. Miulescu* par. ca col.

Dn'a Ana Mangiuca 5 fl. dn'a A. L. Lepa 1 galb. in natura, dlu Simeonu Mangiuca 5 fl. dlu Ilie Traila 10 fl. Acestia mi-au trimisu de-a dreptulu. Suma totala 39 fl. si 1 galb. in natura.

Dn'a Parascheva Savu 2 fl. Elisabeta Popoviciu 2 fl. Iuliana Balia 1 fl. Ecaterina Ungureanu 1 fl. Maria Gava 1 fl. Sofia Balia 1 fl. Eufemia Balia 1 fl. Iuliana Balia 1 fl. Persa Marisescu 1 fl. Muica Marisescu 50 cr. Suma 11 fl. 50 cr.

Moldova noua in 16 iuliu 1877

prin dna *Parascheva Savu* ca col.

Dn'a Ecaterina Corcan 4 fl. Ana Lintia 2 fl. Sara Ania 1 fl. Iovanca Ania 1 fl. Iconia Ballau 1 fl. Maria Rugaciu 1 fl. Maria Ania 1 fl. Maria Popoviciu 1 fl. Maria Stanila 1 fl. Elisabeta Luca 1 fl. Maria Murgu 1 fl. Parascheva Corcan 1 fl. Petra Rugaciu 1

fl. Iconia Cerbu 50 cr. Ana Popoviciu 2 fl. 80 cr. Iconia Ticico 1 fl. Icona Teleaga 70 cr. Suma 24 fl.

Illadia in 1/13 augustu 1877

prin dna *Ana Livia* ca colectanta.

Marta Tamasielu preotesa 5 fl. Magdalena Rosiu preot. 3 fl. Matitia Mitter 2 fl. Ida Miclia negut. 1 fl. Maria Atnagea 2 fl. Anna Ciulinu 50 cr. Ecaterina Mitter 1 fl. Suma 14 fl. 50 cr.

Vranu in 2 augustu 1877

prin dn'a *Marta Tamasielu* ca colectanta.

Iacobu Munteanu preotu 1 fl. Simeonu Ciulinu 50 cr. Georgiu Barbu 2 fl. Iuonu Bistrianu 5 fl. Nic. Jumanca 1 fl. Suma 10 fl. 50 cr.

Racasia in 1/13 augustu 1877

prin dlu *Ioane Bistrianu* ca colect.

Rever. dnu Ioane Popoviciu protopres. 1 galb. in natura, Alesandru P. Popoviciu par. 10 franci.

Mercuria in 15/7 1877.

Nicolau Simu 1 fl. Filipu Simu parocu 1 fl. Thoma Simu 20 cr. Martinu Manciu mare 20 cr. Thoma Cioreiu 20 cr. Thoma Simu mare 20 cr. Vas. Ciuliu 20 cr. Martinu Petco 20 cr. Pavelu Manciu 20 cr. Thoma Stanu 30 cr. Theodoru Stanu par. 70 cr. Maximu Stanu 20 cr. Suma 4 fl. 60 cr.

Rachitova in 1/13 augustu 1877

prin dlu *Georgiu Bogdanu* ca colect.

Dn'a Ana Tincu in Orascia a adunatu 295 fl. 70 cr. si mai multe obiecte: scame, bandage, triunghi etc.

Dlu Andreica din Câmpeni a adunatu totu pentru scopulu acest'a de la Români din ginrulu ace'l'a 179 fl. 10 cr.

Dlu Alesandru Lebu proprietaru in Cacova a facutu o coleeta de 280 lei 12 bani, la care dn'a Lebu au adausu: 12 camesi, 30 metrii de fasii si 25 dgr. scame.

Reuniunea romana de gimnastica si de cântari din Brasiovu a arangiatu o productiune musicala in favorulu ranitor români. Vinitulu curatu a fostu 240 fl.

La Rucsberg s'a colectatu pentru scopulu amintitu 27 fl. 20 cr.

Dn'a Hareti T. Stanescu in Brasiovu, cu list'a a trei'a, a adunatu: 18 chilograme 576 grame scama, 231 triangule, 45 fasi de incinsu, 131 compresse.

Dnele Maria Marinu, Iuliana de Popu si Ana Stoia din Blasiu au adunatu frumos'a suma de 512 fl. 14 cr., 4 napoleoni si 8 galbeni, 17 fl. in argintu, 5 chilogr., 495 grame scama, 48 triangule si fasi.

Dnele Zinca Romanu si Anastasia Florianu din Fagarasiu au colectatu 183 fl. 50 cr. 1½ napoleonu, 1 galbenu si 2 taleri.

Mai multe dame din Bucuresei, in frunte cu dnele Emilia Popescu, Elena si Victoria Mosioiu, Elisa Lascarescu etc. au infintiatu o loteria in ajutorulu ostasilor români raniti, cu obiecte adunate prin ofrande.

Corespondintii diurnalelor pe câmpulu de reshoiu. Este unu faptu netagaduitu ca cea mai esemplara discretiune insotiesce miscările oştirilor rusesci in reshoiulu actualu.

Câtu de reu combinata si câtu de slaba sè fia

opunerea ce facu Turcii la intrarea si la respândirea lor pe teritoriulu otomanu, totusi este evidentu că trebuie sè se întempe pe tóta diu'a ciocniri intre trupele beligerante.

Ele remânu inse cu totulu necunoscute publicului, si totu ce putemu presupune despre dênsele, este că tôte se sfirsiescu in folosulu armatei rusesci, de vreme ce pe dên'sa o vedemu inaintându mereu spre resiedinti'a Sultanilor, ér despre armatele turcesci, nici se pomenesce altu-felu de câtu spre a se dice, că ele stau concentrate in cetâtile de la Dunare si Balcani.

Apoi, că nu le merge bine, despre acést'a nu mai încape indoiéla când vedemu agitatiunea ce esiste in Constantinople; destituirea Serdarului Ekrem, vestitului Abdul Kerim, celu decoratu cu sabi'a magiara; in fine tóta acea desperata agonia a guvernului otomanu.

In succesiunea neintrerupta si rapede de defectiuni ale Turcilor, bietulu guvernulu din Stambul nu mai scie de cine sè se lege, spre a pune a supra altor'a vina defectiunii lor.

Aflâmu, de prin diarele straine, c'acum a începutu o adeverata campania in contra corespondintilor de diare, pe cari i invinovatiesce d'a fi causatu perderile lor!

Printr'o scrisóre de la 17 juliu, corespondintele din Turci'a alu diarului „Le Temps“, da curiose amănunte a supra modululu turcescu d'a reglementá publicitatea.

Mai deuna-di s'a datu ordinu că toti corespondintii de diare straine sè s'adune la Siumla, unde soise si ministrulu resbelului turcescu Redif pasia.

Éca ce adauge diaristulu francesu:

„Acestu inaltu personagiu aduce la Siumla, in pólele caftanului seu, resboiulu in contra diaristilor; elu este focu in contra lor, si le atribuie tôte nenorocirile patriei sale, prin cari se numera si trecerea Rusilor peste Dunare, osebitu de tôte pagubele enorme pe cari le-au semnalatu diarele constantinopolitane.

Redif pasia crede că scrisorile publicate de diarele francesse si englese au contribuitu fôrte multu a inlesni sarcin'a Rusilor. Dupa parerea lui, corespondintii au datu focu prafilor, si, mai nainte d'a sosí la cuartierulu generalu alu armatei, ministrulu resboiului a tramisú, cá bumbasiru inainte, o lunga scrisóre pe mai multe pagine, prin care facea mare vina lui Abdul Kerim d'a fi iertatu cá corespondintii straini sè intre si sè siédia in cetâtile Rusciucului, Sistovului, Nicopolei si Silistrei.

Acestia aru fi asvêrlitu in Europa din sinulu acelor cetâti, totu felulu de insciintiari, de cari au profitatu Rusii. Si éca cum s'a facutu, — totu dupa parerea Pasii, — de au trecutú acestia Dunarea.“

Basatu pe asiá intiepte rationamente si impinsu d'o pré tardia prudintia, Redif pasia a instituitu in Siumla o cancelaria speziale a preseí, care n'are alta sarcina de câtu a instruí corespondinti, supunându-i la unu regulamentu ad hoc in unu-spre-diece articoli, care s'a intocmitu a nume pentru dênzii si care pedescesce, dupa inalt'a pretiuire a siefulni, totu ce se va calificá de dênssulu cá defaimare, calomnia, séu indiscretiune.

Diaristulu francesu de la „Temps“, spune apoi că toti corespondintii straini invitati a veni la Siumla, „au primitu ordinu“ a se instalá acolo fara d'a puté

esi din cetate pâna la finele campaniei; ei voru fi siliti sè dea copia de pe epistolele lor, autoritátilor compe-tinti si sè incredintieze tôte misivele lor postei turcesci; ei voru fi pe totu momentulu supusi la ordinele Serdarului Ekrem; si la ori ce abatere din aceste regule, voru fi pedepsiti cu rigórea legilor martiale. Ori care din corespondinti nu se va legá prin subscrierea sa la observarea acestoru ordine, va fi gonitu indata.

N'avemu trebuintia s'adaugemu, că toti si-au luatú indata tarabutie, lasându pe Turci sè si scape singuri tiér'a de tôte pacostele, ce le adusesse a supra-i pres'a straina.

Tactic'a armatei imperiale, intru ceea ce privesce publicitatea, a fostu inca de la inceputu cu multu mai dibace si mai delicata.

Reserv'a statului majoru, ba chiar si a trupelor in genere, a fostu asiá de mare, in câtu cei mai indiscreti din ispititorii straini s'au vediatu pururea redusú a inchipuí sciri, dupa indiciele cele mai ilusorii.

In zadarú s'au totu cercatu corespondintii cu feluri de lingusiri, a se stracurá pâna in sinulu secretelor strategice.

Cei mai multi dintr'insii, tratati cu o deplina afabilitate, au simtitu mereu, că de câte ori li se pare că au gasitu in fine mijloculu de a se lipí de autoritátile rusesci, ei remânu straini de tôte, ca o picatura de untu-de-lemnú, pe apa.

Positiunea acést'a este grea si umilitóre. A fi tramisú de departe, cu mari cheltuieli, spre a dá sciri esacte si detaliate, si a nu puté, chiar de la faci'a locului, sè raportezi nimicu precisú: éca o positiune neplacuta.

Remâne acum a se scí care este sistema preferabila de a aplicatu corespondintilor straini; reserv'a stricta si nepasarea, ce-o aretu catra publicitatea straina autoritátile militare rusesci, séu secestrarea si reglementarea preseí si a corespondintilor, inaugurata la Siumla de ministrulu turcescu, Redif pasia?

Parerea nóstra este, că pres'a trebuie s'ajunga in stare a nu mai fi espusa, in casuri grave, nici la ascemene rigóre, nici la asiá dispretiu.

(„U. p. A.“)

„L'Orient“ anuncia ca la 11 juliu s'a celebratu la Calafatu unu serviciu divinú in memoria sergintelui Constantinu Popescu, mortu in timpulu bombardárii de la 26 juniu.

Tôte corpurile erau represintate la acésta ceremonia.

M. S. Dómna a bine-voitu a tramite o coróna, destinata a impodobí mormântulu vítézului ostasiu.

De vre dóue dile a esítu de sub tipariu o brosiura intitulata „O datoría de consciintia catra tiér'a mea“ de d. Dumitru Bratianu.

Nu impartasimu in tôte ideile, din acésta brosiura; ea inse contine cá totu ce ese din pén'a si din ánim'a eminentului nostru amicú, multe cugetari bune si simtíminte nobile si patriotice. („Rom.“)

Poporulu si armat'a. Sè cautâmu spre ánim'a României, s'audîmu urárele fratilor, si sè constatâmu, déca faptele sânt astu-felu cum ni le presinta cobecele interesate.

Armat'a natiunii, c'unu aventu ce face sè salte de mândria sufletulu ori-carui Român, nu numai c'a datu peptu barbatescu cu foculu barbarei semi-lune, dar chiar arde de dorintia, că sè-si pòta aretà valòrea in lupte mai inferbentate si mai otaritóre. Acèsta vitezia a impusu tacere clevevirilor, ce ne batjocoriau d'atât'a timpu, că p'o cèta de fricosi plugari.

In tóta tier'a, rechisitiunile si subscrierile vultare au doveditu unu patriotismu adâncu sapatu in ânimi, o solidaritate care imple de onóre pe toti câti si-au inscrisu numele p'atât'u de frumóse pagine. Mamele, sotiele si ficele nôstre s'au intrecutu, c'o nobile emulatiune, s'arete că virtutea, abnegarea si sacrificiulu nu sânt rare pentru noi.

Peste Dunare, poporatiunile d'acela-si neamu ne recunoscú cá frati, intindu bratiile spre stindardulu liberu alu liberei si independentei României, si ne chiama, că sè-i protegemu in contra unui jugu mai multu de câtu neomenosu.

Peste Carpati, tineri si betrâni, femei si barbati spunu lumii 'ntregi cu câtu doru, cu câta nelinisce se intereséza de evenimentele 'n care se afla fratii lor iubiti; ér cându nesce stapânitori pré aprigi se 'ncearca sè-i stinjinésca prin grele si 'ncurcate procederi, ei, cu finisce si cu statornicia, respundu indoindu-si silintiele cá s'adune contribuiuri pentru óstea din Olteni'a, pentru represintantii bravurei strabune.

Éca glasulu ne'ndoisu alu Românimii; éca teinic'a dovéda despre acea vitalitate a neamului nostru, de care ne vorbiá Edgar Quinet, si pe care lumea va fi nevoita s'o recunósca, in ciud'a tutoru reuvoitorilor.

Acèsta vioiciune, acèsta taria, aceste generóse avénturi ne 'nseninéza fruntea si ne 'naltia moralulu.

Ele ne dau increderea, ele facu sè sporésca sperantia.

Toti, câti nici odata nu ne-amu indoitu de viitorulu natiunii nôstre, ilu intrevedemu astadi mai stralucitu si mai maretu de câtu ori-cându. Ér Europa, care, mai curéndu séu mai tardiu, va avé sè-si spuna cuvântulu, va tiné séma c'ací, la Dunare, e o natiune compacta, cu caracteru, cu limba, cu institutiuni si cu datine proprie, c'unu trecutu de gloria, c'unu presinte de progresu. In faci'a acestoru titluri, cum puté-va sè-i refuse o viétia libera si neatêrnata, alu carei dreptu nu l'a dobânditu, ci l'a cuceritu cu sudórea fechiei, cu trud'a mintii, cu sângele bratiilor?

Susu dar inimele, in aceste minute, când ele trebe sè palpate pentru atâtu de 'nalte idei si atâtu de valoróse legiuni. Departe desbinarea, departe de noi injosirea, cá nu cumva sè presintâmu lumii unu spectaculu mai pe josu de numele ce purtâmu, de misiunea ce ni s'a destinatu, de 'ncrederea ce s'a pusu in noi.

(„U. p. A.“)

Cattaro la pótele Muntenegrului.

— Vedi ilustratiunea de pe pag. 389. —

Sânt mai multi ani, de când de pe malulu mării adriatice resuna gemete de nendestulire. Bietii locuitori din acele parti au si luat arm'a, spre a-si usiorá sórtea. Rescól'a lor nu fu sugrumata cu forti'a, ci prin — promisiuni. De curéndu inse a inceputu sè

jóce unu rolu importantu miculu Muntenegru. Va fi dara interessantu sè ne ocupâmu putintelu de acèsta parte nemultiamita a Europei.

Ilustratiunea ce publicâmu in nrulu presinte, infatisiéza orasiulu Cattaro, capital'a Bochei de Cattaro, ce zace tocmai la picioarele Muntenegrului.

Situatiunea acestui orasiu e un'a din cele mai frumóse ce se potu intipuí. De o parte marea, de alt'a muntii, oferu vederile cele mai romantice, si totuodata forméza unu punctu strategicu de cea mai mare importantia.

Cattaro e piati'a montenegrinilor, si la têrgurile sale se aduna locuitorii din tóte partile muntilor, vedéndu si cumperându de ce au trebuintia.

Barbatii sânt niste ómeni robusti, cu talia atletica, fatia regulata, ochi schinteiatori. Adevérati fii ai muntilor.

Femeile sânt frumóse, si au unu portu pitorescu, care încânta pe toti strainii. Ele sânt fórte sirguincióse, si lucra multu, intoemai cá tierancele române cari ele inse-si pregatescu tóte hainele familiei lor.

CE E NOU?

Adunarea din Blasiu a Asociatiunii transilvane a reesitu bine, de si n'a fostu pré numerósa. Dupa deschidere, s'a tinutu parastasu pentru repausatulu metropolitu Siulutiu, apoi toti s'a dusu la mormentu, pe care presiedintele Bologa a depusu dóue cununi: un'a de la damele din Abrudu, alt'a de la cele din Clusiu. Dupa siedinti'a prima se tinú banchetu. Sér'a urmà balu. In alta di se continuà adunarea; din raportulu cassarului se constata, cá Asociatiunea are pân'acuma 68,527 fl.; totu in acea di dlu Baritiu ceti o dissertatiune. Dupa siedintia metropolitulu Vancea intruni la més'a sa la vr'o 90 de persóne. Dupa miédia-di siedinti'a se continuà pâna tardiu. A trei'a di urmà alegerea comitetului; presiedinte fu alesu dlu Timoteiu Cipariu, vice-pres. dlu Bologa; secretariu I dlu Baritiu, secretariu II dlu dr. Hodosiu. Adunarea vítóre se va tiné la Simleu in Selagiu. Noulu presiedinte a oferitu Asociatiunii o obligatiune de statu in valóre nominala de 500 fl., cu conditiunea, cá vinitulu si eventualminte capitalulu sè se imparte in trei parti egale: la fondulu Asociatiunii transilvane, la alu academiéi si la alu teatrului. In sér'a ultima dlu Cipariu a datu o cina de despartire pentru toti óspetii câti se mai aflau in Blasiu.

Bene Merenti. „Monitorulu Romaniei“ publica decretulu domnescu prin care se acorda medal'a Bene-Merenti clasa II urmatórelor persóne: D-lui Socec, libraru, pentru zelulu si activitatea ce pune in raspandirea prin tiparu a operelor marilor nostri poeti si autori precum si pentru editarea mai multor carti didactice; D-lui L. Wiest, artist in vióra, pentru meritele sale artistice, câstigate in timpu de aprópe 40 de ani, si pentru frumósele sale compositiuni musicale; si D-lui Al. Flechtemacher, artist in vióra, pentru meritele sale artistice si pentru frumósele sale productiuni in cultur'a musicei nôstre nationale.

Teatru si balu in Sîri'a. La 7/19 l. c. in opidulu Sîri'a, comitatulu Aradu, o societate de diletanti au datu o represintatiune teatrala, in folosulu scólei române de fetitie de acolo. Pies'a care s'a jucatu a

fostu „Mirésa pentru mirésa“, comedia în 3 acte de Iosifu Vulcanu. Zelulu junilor diletanti este laudabilu. Mai bine a jucat dlu Mladin, de si a facutu unele improvisatiuni nepotrivate; éra dintre dame dsior'a Sidonia Secasianu. Publiculu a fostu numerosu. Dupa teatru a urmatu balu, care durà pâna deminétia.

Monumentulu lui Nascu. O inteligintia numeroasa adunata în diu'a sântilor archangeli în cas'a unde a locuitu si muritu fericitul Basiliu Nascu, ale carui merite pentru poporatiunea fostului regimentu II de granitia sânt multe, la initiativ'a dlor Cosma Anca si Leon Pavelea a decisu, cá la morméntului numitului barbatu se se aredice o pétra monumentală. Numai decátu s'a si facutu o colecta în suma de 104 fl. Apoi s'a alesu unu comitetu pentru conducerea lucrurilor. Presedintele comitetului e dlu dr. Maximu Popu, secretariulu dlu Teodoru Rotariu.

Carti oprite. Ministrulu de culte ungurescu de curéndu érasu a opritu niste carti scolare românescu. Éta-le : „Istoria Ungariei în compendiu“, 1874, de Meletiu Dreghiciu în Timisióra, — „Geografia tierilor de sub corón'a Ungariei“ de Demetriu Varna, 1875, — „Carte de lectura românesca, pentru scólele poporale“ de Visarion Romanu, 1873.

Mehemet-Ali, generalissimulu turcilor, precum se scrie în „Românulu“, de origine e germânu si în tineretele sale a fostu Kellner în Viena.

Biserica si scóla.

Congresu nationalu bisericescu. Espirându cu finea lui septemvre a. c. periodulu de trei ani alu congresului nostru nationalu bisericescu, care fusese prorogatu la anulu 1874. — Escel. Sa parintele archiepiscopu si metropolitu alu nostru Mironu Romanu conformu stat. org. a dispusu, a se efectua alegerile de deputati congresuali în tóte eparchiele pe noulu periodu de 3 ani alu congresului, ce se incepe cu 1 octomvre a. c. ér încátu privesce in sa-si convocarea acelu congresu si-a rezervatu, a o face prin alta dispositiune specială. („Tel. Rom.“)

În liceulu din Blasiu în anulu trecut au studiatu 290 români, 2 magiari, 1 germanu. La cursulu de pedagogia în anulu I au fostu 12, în alu II 8. În scóla primara cu 4 clase au invetiatu 173. În scóla de fetitie, trei clase, au invetiatu 41.

În liceulu din Aradu au studiatu în anulu trecut 37 de români. În scóla reală de acolo 7 inși, — de cumva adeca socotiramu bine din program'a ce ni s'a tramisu, si în care studentii nu sânt însirati dupa nationalitate, ci numai dupa religione. Professorulu de limb'a si literatur'a româna e dlu Iosifu Goldisiu.

La academi'a de drepturi din Oradea-mare în anulu trecut au studiatu 21 de tineri români.

Societati si institute.

Adunarea generală a alumneului român din Timisióra se va tiné în localitatile presidiului Vineri în 19, 31 augustu a. c. diminetia la 10 ore, la care sânt pofiti toti membrii. Mel. Dreghiciu, m. p. prot. cá pres. a com. Eman. Ungureanu, m. p. cá notariu.

Literatura.

„Despre departarea cadavrelor.“ Studiu de higiena publică, de C. I. Istrati, doctoru în medicina si chirurgia. Bucuresci 1877. Éta titlulu unei interesante carti ce primiramu dilele trecute. Opulu de factia servi cá tesa pentru doctoratu în medicina la facultatea din Bucuresci, si fu sustinuta în 3 iuliu (20 juiu st. v.) a. c. în palatulu universitatii. Opulu e fôrte bine scrisu, unu stilu linu si placutu, si este celu d'ântâiu ce a aparutu în privintia materiei ce tractéza, în limb'a nóstra. În câtu scim, autorulu e alu 34-le doctoru esitu din facultatea de la Bucuresci, si e unulu din aceia cari facu onóre universitatii române. Tinerulu medicu are unu viitoru frumosu!

B. d. B.

Carti nóue. „Bianca Capello“ séu „Virtutea unei femei si usiurintia barbatului“, romanu istoricu, tradusu de Toma Varticu, Bucuresci. — Ultimulu fasciculu din „Glossariulu“ elaboratu „cá proiectu“ de A. T. Laurianu si I. C. Maximu, dupa insarcinarea dată de Societatea Academica româna. Acésta lucrare se compune dar în 7 fascicule séu 37 côle si se vinde cu 12 lei. — Cele dóue tomuri din „Dictionarul“ aceleia-si societatii, în 184½ côle, costa 60 lei. — „Bibliografia chronologica româna“ séu catalogu generalu de cartile române, imprimate de la inventarea tipografiei pâna 'n anulu 1873, de D. Iarcu, Bucuresci, a dóu'a editiune. — „Studii de fiziologia normală si pathologica, sistemulu nervosu. Fiziologi'a si patologi'a somnului séu somnulu naturalu si bólele lui de dr. C. A. Polichronie. Bucuresci.

Tribunale.

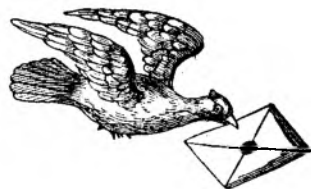
Dlu Parteniu Cosma si-a mutat cancelaria advocatiale din Beiusiu la Sibiu, în strad'a Cisnadiiei nr. 20.

Cuthia de epistole.

— Intrebări. —

Monumentulu lui Marianu. Mi-ar face mare bucuria acéla, care mi-ar impartesi pe acésta cale, cá în ce studiu se afla caus'a monumentului lui Marianu? — *Unu fostu naseudeanu.*

Post'a Redactiunii.

Dlui B. A. V. în St. Valery. Anu primu cu bucuria niste scissori de la baile de mare.

Dlui C. P. M. în Reni. Primimu cu placere ofertulu facutu. Liste de abonamentu nu avem; dar abonamintele se potu face si fara liste.